Prof.dr. G.A. Lindeboom Instituut

Jaarverslag 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding: 3
2. Leerstoel: 5
    2.1. Speerpunten: 6
    2.2. Onderzoek: 6
    2.3. Onderwijs: 8
    2.4. College van Toezicht: 9
    2.5. Publicaties: 9
3. Lindeboomreeks: 10
4. Consortium en externe relaties: 12
5. Financieel verslag: 13
6. Bestuur en organisatie: 14
    6.1. Bureau: 15
    6.2. Lindeblad: 15
Bijlage – publicaties prof. dr. T.A. Boer: 16

1. Inleiding

Het Prof. dr. G.A. Lindeboom Instituut (PLI) wil een bijdrage leveren aan het doordenken van medisch-ethische thema's vanuit een christelijk perspectief. Het doet dat door middel van cursussen, bijdragen in de media, lezingen en adviezen en wetenschappelijk onderzoek, resulterend in publicaties.

Met dit alles ondersteunt het PLI artsen en artsen in opleiding, andere zorgverleners, zorgvragers en beleidsmakers bij ethische en levensbeschouwelijke vragen in de zorg.

Het Lindeboom Instituut is genoemd naar Prof. dr. G.A. Lindeboom (1905-1986). Hij was hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en doceerde daar Inwendige Geneeskunde en Encyclopedie der Medische Wetenschappen. Daarnaast heeft hij zich beziggehouden met medisch-ethische vraagstukken.

Door middel van talloze publicaties en activiteiten in vele organisaties heeft Lindeboom zich ingezet voor een bijbels verantwoorde medische ethiek. Een keuze uit zijn werk is in boekvorm gepubliceerd als deel 1 van de *Lindeboomreeks*.
Uit dankbaarheid voor het vele werk dat hij op medisch-ethisch gebied heeft verricht en om uit te drukken dat het Instituut vanuit dezelfde geestelijke achtergrond dit werk wil voortzetten, is zijn naam eraan verbonden.

Onder invloed van nieuwe medisch-technische mogelijkheden en het steeds meer wegvallen van een gemeenschappelijke ethiek in de samenleving groeide de behoefte aan grondige doordenking en duidelijke bijbels verantwoorde normering van het medisch handelen. Deze behoefte vormde de aanleiding tot de oprichting van het Prof. dr. G.A. Lindeboom Instituut in 1987.

Het Lindeboom Instituut heeft in 2011 een nieuwe impuls gekregen door een consortium dat bestaat uit: Stichting voor Christelijke Filosofie (SCF), Reliëf, Pro Life Zorgverzekeringen, ForumC, de Theologische Universiteit Kampen en de NPV (Zorg voor het leven).

Dit leidde in 2014 tot de benoeming van prof. dr. Theo A. Boer als bijzonder hoogleraar 'Ethiek van de zorg' aan de Theologische Universiteit Kampen. Dit betreft een omvang van 0,2 fte. In het algemeen wordt er door de hoogleraar effectief meer tijd in de leerstoel geïnvesteerd. De hoogleraar is tevens werkzaam als Universitair Docent ethiek aan de PThU (vestiging Groningen).

Het bestuur van de Stichting Prof. dr. G.A. Lindeboom Instituut wordt gevormd door het bestuur van Stichting voor Christelijke Filosofie (personele unie).

2. Leerstoel

Per 1 september 2014 is prof. dr. Theo A. Boer hoogleraar op de Lindeboomleerstoel. De hoogleraar doet jaarlijks verslag van zijn werkzaamheden. Het verslagjaar loopt van september 2016 tot september 2017. De gegevens in dit jaarverslag over de leerstoel betreffen derhalve dat verslagjaar.
Prof. Boer was in het verslagjaar voor 0,2 fte vrijgesteld in het kader van de Lindeboomleerstoel. Voor de andere 0,8 fte van zijn werktijd was hij aangesteld als Universitair Docent ethiek bij de Protestantse Theologische Universiteit, vestiging Groningen. Uit de drie jaar dat deze leerstoel nu door prof. Boer wordt bekleed, kan worden geconcludeerd dat de leerstoel in een duidelijke behoefte voorziet.

Er is in Nederland behoefte aan de wetenschappelijke doordenking van medisch-ethische vraagstukken vanuit een betrokken orthodox-christelijk en maatschappij-open standpunt. Prof. Boer wordt regelmatig betrokken bij discussies waarin dit geluid als een noodzakelijke nuancering bij andere opvattingen wordt betrokken.
Ook is vanuit het buitenland een waarneembare behoefte aan expertise vanuit Nederland, in het bijzonder voor wat betreft de doordenking van actieve levensbeëindiging.

2.1. Speerpunten

In het verslagjaar werd aan de volgende thema's specifiek aandacht gegeven:

- Voorspellende geneeskunde: *Komt een test bij de dokter*
- Palliatieve zorg
- Advance Care Planning

2.2. Onderzoek

Bij Stichting 'De Schutshaven' was in 2015 een subsidie van € 53.000 verkregen voor onderzoek naar palliatieve zorg van juni 2015-december 2016. Het onderzoeksrapport, getiteld *Het goede levenseinde in casussen* is in het verslagjaar ter perse gegaan bij Bohn, Stafleu van Loghum en is op 7 november 2017 op een publieksbijeenkomst gepresenteerd.

Presentatie van *Het goede levenseinde in casussen*

Bij het Innovatiefonds Zorgverzekeraars werd door het NHG, IQ-Healthcare en het PLI een subsidie verkregen voor het opzetten van een cursus voor huisartsen over Advance Care Planning. Voor de deelname van prof. Boer werd een subsidie van € 5.000 verkregen voor onderzoek naar de ethiek van ACP in de periode juni 2015-september 2016. Dit zal begin 2018 resulteren in één of twee wetenschappelijke artikelen onder co-auteurschap met o.m. dr. A.S. Groenewoud.

Bij ZonMw werd samen met de NPV een aanvraag 'Komt een test bij de dokter' (Voorspellende geneeskunde en de arts-patiëntrelatie) voor een bedrag van € 80.000 ontvangen. Het onderzoeks-rapport, getiteld *Komt een test bij de dokter* is in het verslagjaar redactioneel afgerond en verscheen begin 2018 als onderdeel van de Lindeboomreeks bij Buijten & Schipperheijn (zie onder). Eind januari 2018 werd hiervan een publiekspresentatie georganiseerd.

Aanbieding van *Komt een test bij de dokter* aan Staatssecretaris Paul Blokhuis van VWS.

Bij ZonMw werd in mei 2017 een onderzoeksaanvraag ingediend getiteld ‘Spoken uit het verleden. Formatieve ervaringen met sterfbedden en hun implicaties voor advance care planning’ voor een bedrag van € 250.000 (waarvan 15% cofinanciering door PLI, NPV en ProLife zorgverzekeraars). Eind juni 2017 kwam het bericht dat het voorstel door de eerste ronde is en derhalve verder uitgewerkt mocht worden. Half december 2017 werd helaas het bericht ontvangen dat het project niet is gehonoreerd.

Bij en in overleg met Stichting Prolife Zorgvoorziening is een subsidie-aanvraag in voorbereiding voor het kunnen inhuren van expertise op het terrein van (het publiceren over) ethische vragen bij het begin van het leven.

2.3. Onderwijs

In de maanden januari tot en met maart werd te Amersfoort voor de tweede maal een collegereeks ‘Medische ethiek voor artsen’ (i.s.m. CMF Nederland) gegeven. Uit de evaluatie bleek opnieuw grote waardering voor deze cursus. Dezelfde cursus zal van jan-maart 2018 opnieuw worden gegeven, ditmaal met één of twee gastoptredens (ter ontlasting van de hoogleraar).

Bovengenoemde cursus werd gecombineerd met een cursus ‘Medische ethiek’ in het kader van de nieuwe master ‘Identiteit en Professionaliteit’. Ook is er een aanbod tot het begeleiden van een Masterspecialisatie. In het verslagjaar werd in Kampen één masterthesis begeleid.

De hoogleraar is initiator en voorzitter van een groep jonge academici op het raakvlak van geneeskunde, zorg, wijsbegeerte, ethiek en politieke wetenschappen, genaamd ‘Kenniskring christelijke ethiek’. Doel van deze groep is deskundigheidsbevordering, netwerkvorming en deelname aan maatschappelijke debatten. In het verslagjaar waren er bijeenkomsten van 8-9 december 2016 in Rolduc te Heerlen en 3 juli 2017, deze laatste bij het Ethiek Instituut van de Universiteit Utrecht.

2.4. College van Toezicht
Er is een College van Toezicht ('lokaal curatorium') dat bestaat uit dr. D.J. Bakker, prof. dr. M.G. Buijsen (EUR, secretaris), prof. dr. S. Paas (TUKampen, voorzitter) en prof. dr. C.J. de Ruijter (TUKampen). Het college kwam in het verslagjaar één keer bij elkaar en wel op 14 september 2016.

2.5. Publicaties
Een overzicht van de publicaties en overige output van prof. Boer in het verslagjaar 2016-2017 is te vinden in de bijlage.

3. Lindeboomreeks

Het Lindeboom Instituut geeft in samenwerking met uitgeverij Buijten & Schipperheijn een boekenreeks uit onder de titel *Lindeboomreeks*. Abonnees op deze reeks ontvangen de boeken met 20% korting. Prof. Boer is voorzitter van de redactie. Overige leden van de redactie zijn: mr. J.J. van Boven, dr. A.S. Groenewoud, dr. P.J. Lieverse, dr. J.M. de Man-van Ginkel en dr. D. Mul. Namens de uitgever is bij de vergaderingen aanwezig drs. G. Sneep.

In het verslagjaar werd hard gewerkt aan de afronding van de bundel over 'Lijden en volhouden' onder redactie van prof. Boer en dr. Mul, waaraan een keur van scribenten heeft meegewerkt en die verscheen in november 2016. Het thema 'lijden' staat hoog op de maatschappelijke agenda. Hoewel de palliatieve zorg op een uitstekend Niveau staat (en nog altijd beter wordt) blijft het lijden aan het levenseinde de burger bezig houden. Inmiddels zien ook veel mensen op tegen een oude dag 'in de marge', ook als ze niet ziek zijn. In dit boek gaan twaalf auteurs in op vragen als: wat bedoelen we met lijden? Wat Is het verschil tussen pijn (en andere ongemakken) en lijden? Wat is 'voltooid leven'? Hoe is de relatie tussen handicaps en lijden? Gingen mensen vroeger anders met lijden om? Wat zegt de Bijbel? Het boek is tevens een zoektocht naar bronnen van kennis, troost en levenskunst die ons in staat stellen om met lijden om te gaan. Wat is er nodig om in het lijden vol te houden en er misschien wel iets positiefs uit te halen?

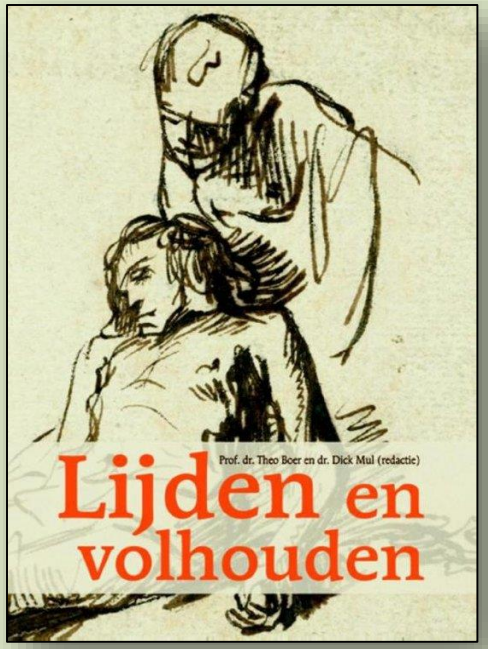

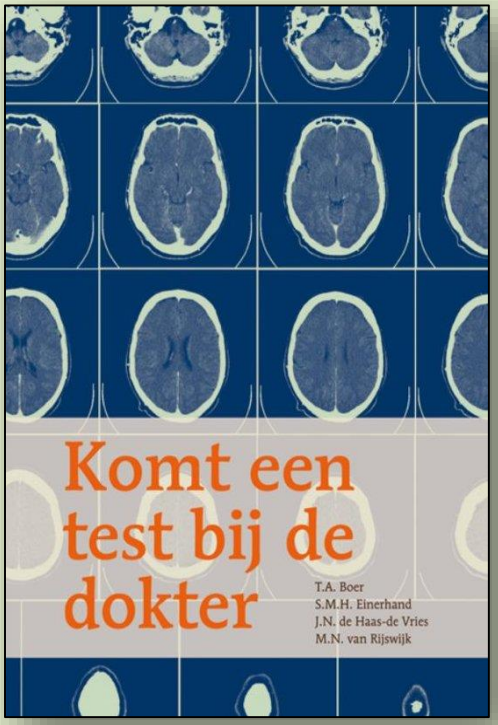

Inmiddels is ook de rapportage van het onderzoeksproject ‘Komt een test bij de dokter’ als 20e deel in de Lindeboomreeks verschenen.
Het is steeds gemakkelijker om zonder tussenkomst van een dokter health checks te laten doen. Ook als er zich geen symptomen voordoen. Het kan gaan om tests die eenvoudig via drogist, apotheek of internet verkrijgbaar zijn, maar ook om medisch onderzoek bij mensen die geen gezondheidsklachten hebben, gericht op het vinden van ziekte, een erfelijke aanleg voor ziekte, of risicofactoren die de kans op ziekte vergroten: de *total bodyscan* en genoombreed DNA-onderzoek (het ‘duizenddollargenoom’).
Over de voors en tegens heeft al de nodige medisch-ethische en politiek-beleidsmatige doordenking plaatsgevonden. Maar wat betekenen health checks voor de arts-patiëntrelatie en voor de relatie tussen gebruikers en hun directe naasten? Om het antwoord op die vraag te vinden werd een enquête gehouden onder gebruikers en niet-gebruikers van health checks: wat zijn hun ervaringen; is men tevreden over de informatie; welke gevolgen had deelname aan een health check voor henzelf, hun familie en de arts-patiëntrelatie? Ook werden artsen geïnterviewd en werden artsen en gebruikers met elkaar in gesprek gebracht. In deze studie worden op basis van literatuuronderzoek en empirisch onderzoek conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan voor de omgang met health checks. Vóór alles dient ook bij het stijgende gebruik van health checks de duurzame arts-patiëntrelatie in stand te blijven.

De redactie is voornemens om in 2018-19 te werken aan verdere studie op het terrein van het begin van het leven: CRISPR/Cas9, embryoselectie, abortus provocatus, de NIPT-test en late abortussen. Voor dit doel is de redactie voor de duur van dit project aangevuld met E. van Hoek, medewerker bij de NPV.

4. Consortium en externe relaties

De leerstoel wordt ondersteund en medegefinancierd door een consortium bestaande uit:

- Reliëf (Christelijke Vereniging van Zorgaanbieders)
- NPV-Zorg voor het leven
- Pro Life zorgverzekeringen
- ForumC
- Stichting voor Christelijke Filosofie
- Theologische Universiteit Kampen

Met deze consortiumpartners waren de verhoudingen hartelijk. De lijnen zijn kort en waar mogelijk wordt er ook inhoudelijk samengewerkt c.q. naar elkaar doorverwezen.

Bij de TUKampen is de hoogleraar lid van de onderzoeksgroep 'Reformed Traditions in Secular Europe' waarin, samen met de TUA wordt samengewerkt in het 'Research Program Practical Theology, Public Theology and Theological Ethics'.

Het Lindeboom Instituut is lid van de Nederlandse Vereniging voor Bioethiek (NVBe) en van de Europese Vereniging van Centra voor Medische Ethiek (EACME). Voorts is prof. Boer onder meer fellow bij het Center for Bioethics and Human Dignity (CBHD) in Deerfield, USA.

5. Financieel verslag

De jaarrekening van het Lindeboom Instituut over 2017 is gecontroleerd en goedgekeurd door *Van Ree Accountants*. Hieronder is het resultaat te zien. De complete jaarrekening is te vinden op de website van het instituut (www.lindeboominstituut.nl).

Resultaten

Bespreking van de resultaten

	2017	2016	Verschil	
	€	€	€	%
Baten	117.338	105.175	12.163	11,6
Besteed aan de doelstelling 'Vervullen bijzondere leerstoel en onderzoek medische ethiek'	63.555	93.707	-30.152	-32,2
Publiciteits- en communicatiekosten	1.568	3.465	-1.897	-54,7
Kosten eigen fondswerving	7.718	9.390	-1.672	-17,8
Kosten beheer en administratie	6.149	5.924	225	3,8
Som der lasten	78.990	112.486	-33.496	-29,8
Exploitatieresultaat	38.348	-7.311	45.659	624,5

6. Bestuur en organisatie

Het bestuur van de Stichting Prof. dr. G.A. Lindeboom Instituut wordt gevormd door het bestuur van de Stichting voor Christelijke Filosofie (personele unie).

Het bestuur vergaderde acht keer in 2017.

In januari 2017 werd Dirk van Schepen MA benoemd tot bestuurslid en in de zomer van 2017 traden dr. Koert van Bekkum en prof. dr. Govert Buijs uit het bestuur. De bestuursleden krijgen geen vergoeding voor hun werkzaamheden.

Het bestuur bestond in 2017 uit:

- Dr. Koert van Bekkum (tot 01-07-2017)
- Prof. dr. Govert Buijs, vice-voorzitter (tot 01-07-2017)
- Dr. ing. Christine Boshuijzen – van Burken
- Dhr. Dik den Hollander, penningmeester
- Dirk van Schepen MA
- Drs. Peter Sneep, voorzitter
- Ing. Arjan de Visser MA
- Drs. Wilfred Vollbehr, secretaris
- Drs. Annemiek van Woudenberg – de Groot

6.1. Bureau

Het Lindeboom Instituut wordt ondersteund vanuit een Bureau in Amersfoort. De directeur, dr. Sander Luitwieler, had een belangrijk aandeel in de voorbereiding en uitvoering van het beleid en woonde de bestuursvergaderingen bij. Hij werkt voor 0,2 fte voor het PLI. Marieke Haan is bureaumanager (0,1 fte). In maart 2017 trad Inge Bennebroek in dienst als communicatie-medewerker (0,1 fte).

Dr. Sander Luitwieler, directeur

6.2. Lindeblad

In 2017 verscheen tweemaal het *Lindeblad*, de nieuwsbrief van het Lindeboom Instituut (mei en oktober). Hierin werd naar donateurs en belangstellenden verslag gedaan van de activiteiten van het Lindeboom Instituut. Het *Lindeblad* wordt verzonden aan ruim 1.000 adressen.

Lindeblad

Jaargang 14 • nummer 1 • mei 2017
Nieuwsbrief van de Stichting Prof.dr. G.A. Lindeboom Instituut

Prof. Boer: Gezondheidsraad met advies op hellend vlak

Met zijn advies zet de Gezondheidsraad een wissel om: twee medisch-ethische barrières moeten uit de Embryowet worden geschrapt. Een hellend vlak, constateert Theo Boer, hoogleraar ethiek van de zorg aan de Protestantse Theologische Universiteit (PTHU) in Kampen. „Er bestaat straks in essentie geen verschil meer tussen embryo's van dieren en van mensen."

De Gezondheidsraad adviseerde het kabinet dinsdag (28 maart 2017 - red.) om de Embryowet te versuimen en nieuwe technieken toe te staan om erfelijke ziekten uit te bannen. Het gaat onder andere om het kweken van menselijke embryo's voor experimenten met de zogeheten kiembaanmodificatie: een techniek waarbij wordt gesleuteld aan het DNA van embryo's jonger dan twee weken. Eenmaal aangebrachte veranderingen maken deel uit van iedere lichaamscel en zijn erfelijk overdraagbaar.

Is dit advies een logische stap in de medisch-ethische ontwikkeling?
„Het advies verbaast me niet. In Nederland verbinden politici, ethici en anderen de menselijke waardigheid en beschermwaardigheid steeds vaker aan capaciteiten als denken, willen, beslissen en genieten. Voor veel mensen zijn autonomie en het vermogen om positieve ervaringen op te doen essentieel voor het mens-zijn. Naarmate die vermogens er nog niet of niet meer zijn - aan het begin en het einde van het leven - wordt het leven minder beschermwaardig. Wat mij betreft zijn die vermogens echter uitingen, maar geen voorwaarden van het mens-zijn."

Wat betekent dat voor de ethiek?
„Als je een mens omschrijft als iets wat kan denken, willen, beslissen en genieten, krijg je een versmald mensbeeld. Een embryo is niet in staat tot het opdoen van positieve ervaringen en is dus nauwelijks beschermwaardig. Voor het einde van het leven geldt hetzelfde: naarmate onze vermogens wegvallen, is er steeds minder reden om dat menselijk leven nog te beschermen."

Is er sprake van een hellend vlak?
„Na alle ontwikkelingen op medisch-ethisch vlak in de afgelopen dertig jaar kun je onmogelijk volhouden dat het slechten van de ene ethische barrière niet tot het opruimen van de volgende leidt. Zowel voor- als tegenstanders weten heel goed dat de nieuwe Embryowet een tussenstap zal zijn op weg naar een volgend compromis. De voorstanders van het advies wijzen er keer op keer op dat de normen en waarden in de maatschappij veranderen. Ik ontken niet dat er voortschrijdend inzicht kan zijn. Maar wanneer de visie op de mens als uniek en onaantastbaar wezen blijft erodeen, zal het beleid voortdurend liberaler worden. Dus ja, een hellend vlak."

Wat is de status van een menselijk embryo in de ethiek van de Gezondheidsraad?
„Die komt niet uit de verf. De opstellers beschrijven weliswaar de traditionele christelijke visie dat lichaam en ziel vanaf het priiste begin samenhangen. Maar ze nemen daar afstand van zonder enige reflectie op wat het embryo dan wél is. Ik had dinsdag een discussie op BNR Nieuwsradio met Anneke Bredenoord, een medisch ethicus van de Universiteit Utrecht, senator voor D66 en medeopsteller van het advies. Zij stelde dat er in essentie geen verschil is tussen experimenten met dierenembryo's en met menselijke embryo's.

Bijlage: publicaties prof. dr. T.A. Boer

In het verslagjaar gaat het om de volgende publicaties en overige output (voor zover van belang voor de leeropdracht):

Wetenschappelijke publicaties

- Theo Boer en Dick Mul (red.), Lijden en volhouden. Amsterdam: Buijten & Schipperheijn 2016 (200 pp.)
- Theo Boer en Stef Groenewoud, 'Ziekte, lijden en lijdzaamheid in de vroege kerk', in: Theo Boer en Dick Mul (red.), Lijden en volhouden. Amsterdam: Buijten & Schipperheijn 2016, 36-52
- Paul Lieverse, Theo Boer en Dick Mul, 'Het medische antwoord op lijden', in: Theo Boer en Dick Mul (red.), Lijden en volhouden. Amsterdam: Buijten & Schipperheijn 2016, 101-19.
- Maarten Verkerk en Theo Boer, 'Het voltooide leven', in: Theo Boer en Dick Mul (red.), Lijden en volhouden. Amsterdam: Buijten & Schipperheijn 2016, 172-86.

Rapporten

- Theo Boer, 'Expert Affidavit with regard to Professional Responsibility of Doctors to Refer to a Colleague'. Ontario Superior Court of Justice, 2016, 11 pp.

Populariserende publicaties

- Theo Boer, 'Waarom orgaandonatie geen plicht is', Nederlands Dagblad (ND), 19 september 2016
- Theo Boer, 'Orgaandonatie. Geen plicht, maar denk er wel over na'. Ouderlingenblad, oktober 2016
- Theo Boer, 'Meer dan het gewone? Over Christelijke medische ethiek' De Oud Katholiek 132 (oktober 2016), 14-6
- Theo Boer en Maarten Verkerk, 'Het klinkt mooi, maar niemand wenst zijn geliefden een voltooid leven toe'. Friesch Dagblad, 17 december 2016
- Theo Boer, 'Orgaandonatie: geen plicht, maar denk er wel over na', Ouderlingenblad (januari 2017), 10-13
- Theo Boer, 'To Work, Assisted Dying Needs Clear Limits', Albuquerque Journal, 28 januari 2017, https://www.abqjournal.com/937777/to-work-assisted-dying-needs-clear-limits.html
- Theo Boer, 'niet van ChristenUnie verwachten dat ze kroonjuweel NVVE realiseren', De Nieuwe Koers, eind mei 2017, 8
- Theo Boer, 'Euthanasie wordt gewoner'. Nederlands Dagblad ND, 29 juni 2017
- Theo Boer, 'De euthanasiewet wordt niet uitgehold, die was al leeg'. NRC Handelsblad, 3 juli 2017

Wetenschappelijke lezingen

- Theo Boer, ‘Sterbehilfe in den Niederlanden: eine Bestandsaufnahme’. Lezing op het debat ‘Leid, Sterbehilfe und das christliche Menschenbild’ van de Arbeitskreis Evangelischer Unternehmer Düsseldorf, de Graf Recke Stiftung, de Evangelische Akademie im Rheinland en de Bund Katholischer Unternehmer op 3 november 2016 in Düsseldorf
- Theo Boer, ‘The Ethics of Euthanasia: An Ethicist’s Observation from the Dutch Review Procedure.’ Keynote op het Euthanasia forum at the ambassador’s residence op 23 november 2016 in Budapest
- Theo Boer, ‘Euthanasia in the Netherlands: What are the lessons to be learnt?’. Lezing in het kader van de Advanced European Bioethics course: Suffering, Death and Palliative care. Nijmegen, 16 februari 2017
- Theo Boer, ‘Euthanasia in the Netherlands: from Pioneers to Loners?’ Lezing in het kader van het seminar Aktiv livshjælp van Aarhus Universitet en de Conference of European Churches over actieve levensbeëindiging, Aarhus, 23 maart 2017
- Theo Boer, ‘Euthanasia, Ethics, and Theology: Ethical, Legal, and Pastoral Observations from the Netherlands’. Inleiding op Ashland Theological Seminary te Ashland OH, 5 april 2017
- Theo Boer, ‘Thirty years of Euthanasia in the Netherlands: Observations of an Ethicist’. Inleiding op het seminar ‘End of Life Decisions and Euthanasia’ op 15 september 2017 te Reykjavik
- Theo Boer, ‘CRISPR/Cas9: ethiek, theologie en hermeneutiek’. Coreferaat bij een lezing van Henk Jochemsen op het hoogleraarenberaad van de Stichting voor Christelijke Filosofie, Wageningen, 12 mei 2017

Overige lezingen

- Theo Boer, ‘Geloof, vrijheid en medische ethiek’. Inleiding voor de GTSV Bonifatius op 12 september 2016 te Groningen
- Theo Boer, ‘Tegenspraak blijven organiseren’. Bijdrage aan het debat ‘Leven met een einde’ van het Veritas-forum op 29 september 2016 op de Vrije Universiteit Amsterdam
- Theo Boer, ‘Ethische kanttekeningen bij het Actief Donorregistratie Systeem’. Deelname aan een discussie bij de Generale Synode van de Protestantse Kerk in Nederland op 17 november 2016 op Nieuw Hydepark te Doorn
- Theo Boer, ‘Orgaandonatie, geloof en de overheid’. Lezing voor de Protestantse Gemeente Houten op 28 november 2016 in de Opstandingskerk te Houten
- Theo Boer, ‘Is christelijke ethiek absoluut?’ Lezing voor studentenvereniging Dei Gratia op 14 december 2016 te Wageningen
- Theo Boer, ‘Geloof en dilemma’s in de zorg’. Lezing/ interview op 25 januari 2017 in de Grote Kerk te Leeuwarden
- Theo Boer, ‘De christelijke zorgverzekeraar en de NIPT-test’. Lezing voor de raad van advies van Pro Life Zorgverzekeringen op 8 februari 2017 te Zeist
- Theo Boer, ‘Voltooid leven’. Lezing op een publieksbijeenkomst van de Raad van Kerken op 15 februari 2017 te Amersfoort
- Theo Boer, ‘How the euthanasia law has changed the way the Dutch conceive death.’ Paper op het symposium Better Palliative Care Rather than Euthanasia van de Christendemocratische partij van Finland op 4 maart 2017 in het Parlementsgebouw te Helsinki
- Theo Boer, ‘Lessons from the Dutch Euthanasia Practice’. Inleiding voor het Select Parliamentary Committee on Health van het Nieuw-Zeelandse parlement in het kader van de ‘Petition of Hon Maryan Street’ op 6 maart 2017 te Wellington
- Theo Boer, ‘Alles voor het welzijn van het kind’. Commentaar bij de Vaste Kamercommissie Veiligheid en Justitie op het rapport Kind en ouder in de 21e eeuw van de Staatscommissie Herijking Ouderschap, op donderdag 18 mei 2017 van 13.30 tot 17.15 uur te Den Haag
- Theo Boer, ‘Ethische kanttekeningen bij het voorstel voor een geen bezwaar systeem bij orgaandonatie’. Presentatie voor de Eerste Kamer op 6 juni 2017 te Den Haag

Functies en lidmaatschappen (voorzover van belang voor de leerstoel)

- Associate van Ethiek Instituut, Universiteit Utrecht
- Society of Christian Ethics, USA: Lid van de Interest Group on Health Care Ethics
- Nederlandse Vereniging voor Bio-ethiek (NVBe)
- Fellow, Center for Bioethics and Human Dignity, Trinity International University
- Lid van de Werkgroep Zorg ter voorbereiding van het politieke programma 2016 van het CDA
- Lid van het Curatorium van de Bijzondere Leerstoel Geestelijke Verzorging aan de PThU

Interviews (gedrukt)

- Nico de Fijter, 'Je lichaam is helemaal van jou, ook als je dood bent'. Interview met Theo Boer. Trouw, 15 september 2016
- Kas Ligtenberg, 'Kindereuthanasie'. Interview met Theo Boer en Eduard Verhagen, www.nieuwsredactie.net, 23 september 2016
- Letitia Lin, '生與死的兩難：安樂死在比利時'("Euthanasia in the Low Lands"), Interview met o.m. Theo Boer. The Reporter (Taiwan), 29 september 2016, https://www.twreporter.org/a/belgium-euthanasia
- René Fransen, 'We kunnen dus minivarkens maken met een kleurtje, maar willen we dat ook?' Interview met o.m. Theo Boer over CRISPR/Cas9. De Nieuwe Koers 2016, 9, 30-33
- Steven Middelkoop, 'Euthanasie en eindeloos doorbehandelen zijn twee zijden van één medaille'. Interview met Theo Boer. De Gezinsgids, 10 november 2016, 51-3
- Michael Madden, 'Euthanasia in the Netherlands'. Interview met o.m. Theo Boer, internet
- Ulla Poulsen, 'Hollands regering vil gøre aktiv dødshjælp mulig for raske ældre'. Interview met o.a. Theo Boer, Kristeligt Dagblad (Denemarken), 14 oktober 2016
- Maud Effting en Iris Koppen, 'Als niet de arts beslist, maar de stervensbegeleider'. Interview met o.a. Theo Boer over voltooid leven, De Volkskrant, 14 oktober 2016
- Alwin Kuiken, 'Voltooid leven'. Interview met o.m. Theo Boer over voltooid leven, Trouw, 14 oktober 2016
- Sixtine Chartier, 'Aux Pays-Bas, nous n'avons pas réussi à intégrer les personnes âgées', interview met Theo Boer. La Vie Hebdo, 20 oktober 2016
- 'Iets mis met de cultuur?' Citaten van Theo Boer opgetekend uit de ADF (Alliance Defending Freedom) documentaire 'Affirming Dignity', Katholiek Nieuwsblad, 2 december 2016
- Tibor Bérczes, 'Maradjon meg az eutanázia kivételes jellege. Beszélgetés Theo Boer protestáns erkölcsfilozófussal az eutanázia lehetséges határairól', in: Tibor Bérczes, Élni és halni hagyni. Beszélgetések a holland eutanáziagyakorlatról. Budapest: Corvina 2016, 53-73
- Interview met Theo Boer - Aaldert van Soest, 'Rechtszaak nodig over euthanasie bij dementie'. Interview met o.m. Theo Boer. Nederlands Dagblad, 27 januari 2017
- Laura Myllymäki, 'Elämän ja kuoleman kysymys'. Interview met o.a. Theo Boer over euthanasie. Kainuun Sanomat (Finland), 19 maart 2017
- Jens From Lyng, 'Professor: aktiv dødshjælp er blevet en potentiel løsning pa al lidelse', verslag van een bijdrage aan een debat met o.m. Theo Boer. Kristeligt Dagblad, 24 maart 2017
- Dick Schinkelshoek, 'Embryo's kweken toestaan?'. Interview met o.m. Theo Boer. Nederlands Dagblad, 29 maart 2017
- Bart van den Dikkenberg, 'Verruiming Embryowet een hellend vlak'. Reformatorisch Dagblad, 30 maart 2017
- Frank Molema, 'Knippen en plakken in embryo-dna, moeten we dat toestaan?', Nationale Zorggids, 19 april 2017, https://www.nationalezorggids.nl/interviews/nieuws/37332-knippen-enplakken-in-embryo-dna-moeten-we-dat-toestaan.html

- Fleur Baxmeier, '"Eeuwig leven", willen we dat?' Interview met o.m. Theo Boer, Glamour, juli 2017, 84-7
- Anne Vader, 'Wat zegt de Bijbel over spermadonatie?'. Interview met Theo Boer, Reformatorisch Dagblad RD, 2 juni 2017
- Sjoerd Wielenga, 'Wie krijgt de zorgcheque?'. Interview met o.m. Theo Boer. Liv, juni 2017
- Eva Gabeler en Inge Lengton, 'Nee tegen donorplicht. Ruim 170.000 mensen willen organen niet afstaan'. Interview met o.m. Theo Boer. De Telegraaf (voorpagina en pp. 2-3), 28 juni 2017
- Roel Sikkema, 'Discussie over medische ontwikkelingen: ja, maar wel een open gesprek'. Interview met o.m. Theo Boer. Nederlands Dagblad ND, 6 juli 2017
- Auke van Eijsden, 'Geen down in maakbare samenleving'. Interview met o.m. Theo Boer. Nederlands Dagblad ND (voorpag.), 21 augustus 2017

Media (radio en televisie)

- NPO1 Radio, 19 september 2016, 18.35-18.45, 'Dit is de Dag', interview over het gebruik van robots in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking
- NPO2 televisie, 12 oktober 2016, 21.15-21.50, Zembla 'Op leven en dood' (VARA), interview over (niet-)behandelbeslissingen bij ernstig gehandicapte kinderen. (Zie http://zembla.vara.nl/dossier/uitzending/op-leven-en-dood, minuut 1.40, 4.08, 12.48, 13.45, 28.50, 31.38, 34.38)
- NPO1 Radio, 30 september 2016, 12.10-12.30, 'De Nieuws BV' (BNN), interview over medische hulp bij zwangerschappen op latere leeftijd
- NPO1 Radio, 3 oktober 2016, 18.50-19.00, 'Dit is de Dag', debat over de gedwongen sterilisatie bij vrouwen n.a.v. Rotterdams initiatief hierover
- RTL televisienieuws, 25 oktober 2016, 19.40-19.45, interview met o.m. Theo Boer over duoeuthanasie
- Lokale Omroep Houten, 30 november 2016, 20.00-21.00, 'Daar hou ik je aan'. Interview met Theo Boer over orgaandonatie
- ADF (Alliance Defending Freedom), 'Affirming Dignity'. Video-interview met o.m. Theo Boer over euthanasie in Nederland en België. Brussel, 29 november 2016, http://www.adfinternational.org/affirmingdignity
- ÖRF (Oostenrijkse omroep), 19 januari 2017. 'Sterben in Würde? 15 Jahre aktive Sterbehilfe in den Niederlanden und Belgien'. Radio-interview met o.m. Theo Boer. http://oe1.orf.at/programm/457455
- Interview Canadese televisie over euthanasie in Nederland
- NPO2 televisie Nieuwsuur, 4 februari 2017, 22.15-22.30. Studio-interview over voltooid leven en het manifest 'Waardig ouder worden'
- NPO1 radio, BNN/ VARA 6 februari 2017, 12.10-12.25. Gesprek met Jan Terlouw over 'voltooid leven'
- NPO2 televisie KRO/NCRV Jacobine op zondag, 26 februari 2017, 17.00-17.30. Studiodiscussie met Gert-Jan Segers en Boris van den Ham over politiek en medische ethiek
- NPO1 radio, EO Dit is de dag, 27 maart 2017, 18.45-18.55. Studio-interview over onderzoek op het terrein van verjonging (bij muizen)
- BNR, Ask me Anything, 28 maart 2017, 14.30-14.45, discussie over het kweken van embryo's voor onderzoek
- Groot Nieuws Radio, 28 maart 2017, 17.10-17.15, interview over het kweken van embryo's voor onderzoek
- Family 7, 28 maart 2017, 20.30-20.40, interview over het kweken van embryo's voor onderzoek - NPO1 televisie, EenVandaag, 28 maart 2017, 18.10-18.15, interview over het kweken van embryo's voor onderzoek
- NPO1 radio, EO Dit is de dag, 11 april 2017, 18.45-18.55. Gesprek met voormalig NVVEdirecteur Rob Jonquière over jaarverslag RTE's
- NPO2 televisie Nieuwsuur, 11 april 2017, 22.15-22.30, interview over Toetsingscommissies Euthanasie n.a.v. jaarverslag 2016
- NPO1 radio, EO Dit is de dag, 9 mei 2017, 18.35-18.45. Studio-discussie over het mogelijk afschaffen van m/v in paspoorten
- NPO1 radio, EO Dit is de dag, 6 juni 2017, 18.30-18.45. Studio-discussie over het Actief Donorregistratie Systeem
- Groot Nieuws Radio, 23 juni 2017, 16.30-16.40, interview over het afnemend aantal mazelenvaccinaties
- Groot Nieuws Radio, 28 juni 2017, 13.15-13.20, interview over het uitschrijven van donoren uit het Donorregister
- Al Jazeera televisie, News, 16 juli 2017, 17.15-17.30, live interview over euthanasie in Nederland

Deelname aan conferenties

- Seminar ‘Leid, Sterbehilfe und das christliche Menschenbild’ van de Arbeitskreis Evangelischer Unternehmer Düsseldorf, de Graf Recke Stiftung, de Evangelische Akademie im Rheinland en de Bund Katholischer Unternehmer op 3 november 2016 in Düsseldorf
- ‘Euthanasia forum at the ambassador’s residence’ op 23 november 2016 in Budapest

Lees/beoordelingscommissies

- Christopher Mahar, Providing or Withdrawing Artificial Nutrition and hydration to Patients Diagnosed as Being in the Vegetative state: A Fundamental Investigation into the Underlying MoralTheological Presuppositions in the Current North American Catholic Ethical Debate. Leuven: Katholieke Universiteit Leuven 2016. Promotores: prof.dr. Yves de Maeseneer en prof.dr. Chris Gastmans. Promotieplechtigheid op 6 december 2016 te Leuven

Deelname in onderzoeksgroepen

- Onderzoeksschool Wijsbegeerte (Dutch Research School of Philosophy): participatie in jaarconferentie; lid van het kamerbestuur Praktische filosofie en Ethiek (4 maal per jaar); daarnaast lid van de Werkgroep Theologische Ethiek (2 dagen per jaar)
- Associate bij het Ethiek Instituut, Universiteit Utrecht (interdisciplinaire ethiekbijeenkomsten eens per maand)
- Lid van de onderzoeksgroep “Reformed Traditions in Secular Europe” o.l.v. Prof.dr. Stefan Paas, TUKampen
- Society of Christian Ethics (USA): lid, voorzitter van de Interest Group Evangelical Ethics
- Fellow bij het Center for Bioethics and Human Dignity (CBHD), Deerfield, USA